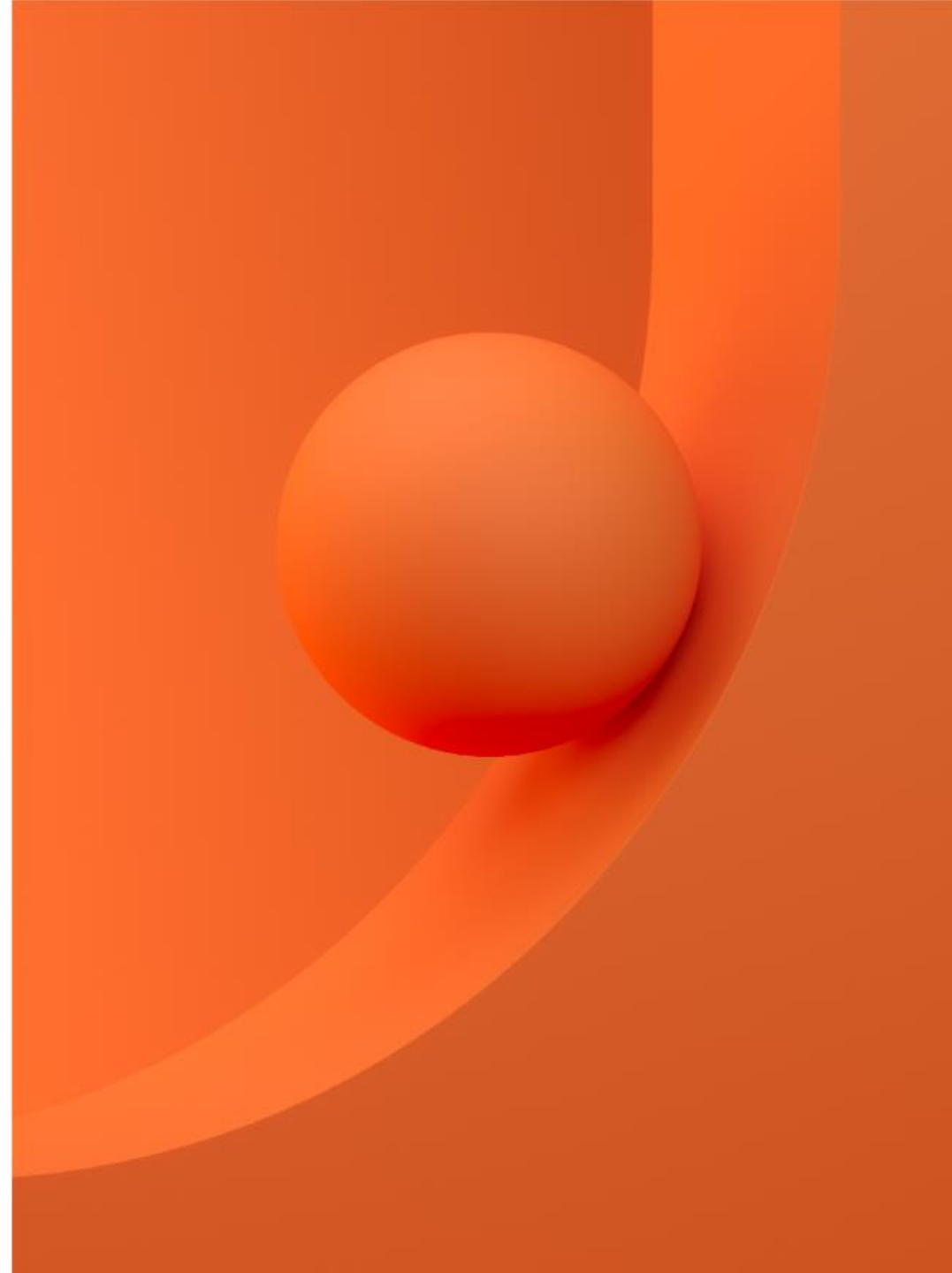

Mykolas Romeris
universitetas

Akademinis raštingumas

MRU biblioteka
2022

Akademinio raštingumo kompetencijos

- Dalyko (temos) išmanymas
 - Mokslinių tyrimų metodologijos išmanymas
 - Informacinis raštingumas
 - Kritinis mąstymas
 - Akademinų principų išmanymas
 - Kalbos kultūros išmanymas
-

Mokslinio teksto charakteristikos

- Tiriamasis tekstas, kurio pagrindą sudaro viena problema
 - Aiškumas
 - Žinių naujumas
 - Adresatas – mokslinė bendruomenė
 - Autoriai – mokslininkai (jaunieji mokslininkai)
 - Išsamumas
 - Savitas kalbos stilius
 - Būtinios nuorodos
 - Mokslinis recenzavimas
-

Atsakomybė

Mokslinio teksto autorius atsakingas už:

- pasirinktą temą ir tyrimo objektą
 - iškeltą darbo problemą, darbo tikslą ir uždavinių formulavimą
 - taikomus tyrimo metodus, surinktą medžiagą
 - pateiktus siūlymus ir išvadas
 - pasirinktas vaizdines priemones
 - taisyklingą darbo rašymo kalbą
 - darbo pristatymą
-

Temos pasirinkimas

Rinkdamiesi temą atsižvelkite į:

- asmeninį interesą
 - akademinės karjeros planus
 - jos pritaikomumą jūsų profesinėje veikloje
 - temos platumą
 - temos aktualumą
-

Temos siaurinimas

- Kur?
(Lietuvoje, Europos Sąjungoje...?)
- Kada?
(XIX a., 2006-2016 m., įstojus į ES...?)
- Kas?
- Susijusios temos

Nuotraukų šaltinis:
<http://www.aljazeera.com>

Informacijos įvertinimas

Paveikslėlio šaltinis: www.crizmo.com

Kaip pradėti skaityti?

- Pirmiausia apžvelkite prabėgomis
 - Įsitikinkite, kad šaltinis tinka perskaitydami santrauką
 - Skaitykite tekstą
 - Raskite argumentus
-

Kritiškas skaitymas

Studijuojant literatūrą svarbu:

- pagrindinis teksto tikslas
 - kontekstas
 - autoriaus mąstymo būdas
 - tekste esantys įrodymai
-

Informācijas vertinimas

Informācija, esanti mokslinīame tekste, turētu būti:

- objektyvi
 - tiksli
 - aktuāli
 - patikima
-

Informacijos vertinimas: objektyvumas

- Problema nušviesta nešališkai
 - Mokslinio tyrimo siekis – informuoti
 - Siekiama įvertinti visus problemos aspektus
-

Informacijos vertinimas: tikslumas

- Šaltinio paskelbimo ir paskutinio atnaujinimo data
 - Rėmimasis faktais/ nuomonėmis
 - Išsamumas, detalumas
 - Nuoseklumas
 - Nuorodos ir bibliografijos sąrašas
 - Įvardinti naudotų statistinių duomenų šaltiniai
 - Galimybė patikslinti bent dviejuose kituose šaltiniuose
-

Informacijos vertinimas: aktualumas

- Jūsų darbui reikalinga informacija
 - Mokslinė publikacija, skirta akademinėi bendruomenei
 - Dabartiniu laikotarpiu svarbi, reikšminga publikacija
-

Informacijos vertinimas: patikimumas

- Autoriaus kvalifikacija
 - Autorius yra pripažintas ir išmano savo sritį
 - Nurodyta autoriaus priklausomybė institucijai, organizacijai
 - Patikimas leidėjas
 - Paskelbta kaip susisiekti su autoriumi
 - Recenzuota publikacija
 - Nėra gramatinių bei rašybos klaidų
-

Interneto šaltinių patikimumas

Patikimiausi: moksliskai recenzuojami straipsniai, informacija, esanti vyriausybinu, nekomerciniu organizaciju tinklapiuose

Mažiau patikimi: įprastos internetinės paieškos pateikti rezultatai, kuriuose pateiktos nuorodos į pirminius, antrinius ar net tretinius šaltinius

Nepatikimiausia informacija: atskirų asmenų, įmonių, įstaigų ir kt. savo tinklaraščiuose, straipsniuose, tinklalapiuose ir kt. paskelbta informacija, nepateikiant nuorodų

Interneto svetainių domenai

- .com = komercinis puslapis
 - .edu = švietimo institucija
 - .gov = valdžios įstaiga
 - .mil = karinė organizacija
 - .net = bet kokia organizacija, fizinis asmuo
 - .org = dažniausiai nekomercinės organizacijos
 - .ac = akademinė organizacija arba institucija
 - .co = komercinė organizacija
-

Darbo struktūra

Paveikslēlio šaltinis: designisthis.com, designer Nauris Kalinauskas

Formatas

- Šriftas – Times New Roman
 - Šrifto dydis – 12 pt
 - Tarpai tarp eilučių – 1,5
 - Paraštės: 3 cm kairėje, 1,5 cm dešinėje, po 2 cm viršuje ir apačioje
 - Puslapių numeracija:
 - apačioje dešinėje pusėje
 - pradedama nuo titulinio lapo
 - tituliname lape nerašomas numeris
-

Darbo apimtis

- Kursinio darbo apimtis – 20 – 30 psl.
- Bakalauro baigiamojo darbo apimtis yra 2-3 autoriniai lankai* (~40 – 70 psl.)
- Magistro baigiamojo darbo apimtis yra 4-5 autoriniai lankai* (~60 – 100 psl.)

*1 autorinis lankas = 40 000 spaudos ženklų įskaitant tarpus (priedai neskaičiuojami)

Sudedamosios rašto darbų dalys

Kursinis darbas

- Titulinis lapas
- Turinys
- Santrumpų sąrašas (gali būti)
- Lentelių sąrašas (gali būti)
- Paveikslų sąrašas (gali būti)
- Įvadas
- Teorinė dalis
- Išvados
- Bibliografinis šaltinių sąrašas
- Santrauka (lietuvių ir užsienio kalba)
- Priedai (gali būti)

Bakalauro darbas

- Titulinis lapas
- Turinys
- Santrumpų sąrašas (gali būti)
- Lentelių sąrašas (gali būti)
- Paveikslų sąrašas (gali būti)
- Įvadas
- Teorinė dalis
- **Praktinė (analitinė) dalis**
- Išvados
- Bibliografinis šaltinių sąrašas
- Santrauka (lietuvių ir užsienio kalba)
- Priedai (gali būti)

Magistro darbas

- Titulinis lapas
- Turinys
- Santrumpų sąrašas (gali būti)
- Lentelių sąrašas (gali būti)
- Paveikslų sąrašas (gali būti)
- Įvadas
- Teorinė dalis
- **Praktinė (analitinė) dalis**
- Išvados
- Bibliografinis šaltinių sąrašas
- Santrauka (lietuvių ir užsienio kalba)
- Priedai (gali būti)

Kaip pradėti rašyti?

- Diskutuokite
 - Užsirašykite idėjas, galimus sprendimus, įvairias pastabas
 - Sudarykite darbo planą
-

Kaip pradėti rašyti?

Metodai

Smegenų šturmas - grupės žmonių sugeneruotos idėjos

Nuotraukos šaltinis: Axel Rouvin, Flickr

Kaip pradėti rašyti? Metodai

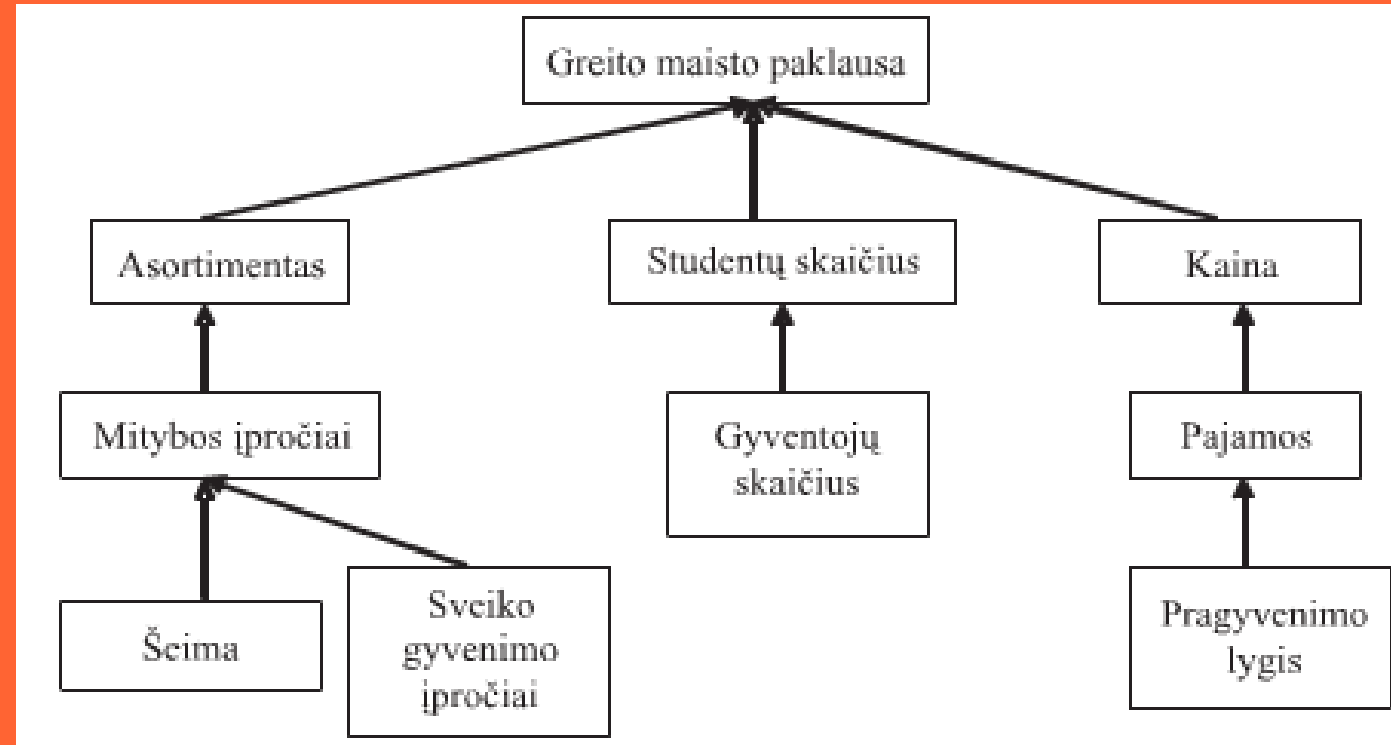
Minčių žemėlapis – mokymosi, tekstų rašymo įrankis – spalvinga diagrama, kurios centre įrašoma pagrindinė tema, reikšminis žodis, o aplink užrašomos idėjos, sąvokos

Kaip pradėti rašyti?

Metodai

Koncepcijų (sąvokų) žemėlapis – tekstų rašymo įrankis – hierarchinė diagrama, kurioje linijomis (ar strėlėmis) sujungiamos sąvokos nuo pačios svarbiausios iki speciškiausios

Paveikslėlio šaltinis: Bilevičienė, T. ir Jonušauskas, S. Atvirojo kodo programų taikymas rinkų tyrimuose

Rašymo trikdžiai

- Asmeninės problemos:
 - Negebėjimas valdyti laiko
 - Baimė per prastai pasirodyti
 - Per didelės ambicijos
 - Išsiblaškymas dėl kitų darbų
- Problemos dėl medžiagos:
 - Medžiagos per mažai
 - Medžiagos per daug

Nuotraukos šaltinis: Pink Sherbet Photography, Flickr

Akademinė etika

Tinkamas nuorodų į šaltinius pateikimas parodo, kad jūs:

- **Atpažįstate** kito autoriaus darbą
 - **Perskaitėte** su tema susijusią literatūrą
 - Savo darbą patalpinote į **platesnį akademinį kontekstą**
 - **Įvaldėte** šaltinių įvardinimo techniką
-

Plagiatas

Plagiatas – kitų autorių parengtų kūrinių pateikimas kaip savo tinkamai nenurodant šaltinių, kuriais buvo remiamasi.

Citata – tiksliai pateikta autoriaus mintis kabutėse, nurodant visus jo naudotus skyrybos ženklus ir pateikiant informacijos šaltinį.

Parafrazė – savais žodžiais pateikiamos kito autoriaus mintys. Kabutės nereikalingos, informacijos šaltinis nurodomas.

Referavimas – trumpas didesnių tyrimų, kūrinio atpasakojimas savais žodžiais, nurodant autorių ir kūrinį.

Citatos ilgis

Lietuvos Respublikos autorių ir gretutinių teisių įstatymas:

21 straipsnis. Citavimas

1. Leidžiama atgaminti *nedidelę* išleisto ar kitaip viešai paskelbto kūrinio dalį tiek originalo kalba, tiek išversta į kitą kalbą, kaip citatą kitame kūrinyje be kūrinio, iš kurio paimta citata, autoriaus ar kito to kūrinio autorių teisių subjekto leidimo, jeigu toks atgaminimas yra sąžiningas ir jo mastas *neviršija citavimo tikslui reikalingo masto*.
 2. Cituojant turi būti nurodomas citatos šaltinis ir autoriaus vardas, jeigu jis yra nurodytas kūrinyje, iš kurio citata paimta.
-

Kalba ir stilius

- Aiški, neemocinga, neutrali kalba
- Paprastos sakinio konstrukcijos
- Profesinė terminologija
- Jokių neapibrėžtumų (kažkoks, kažkur ir pan.)
- Jokių gramatinių, stilistikos klaidų

Loginės klaidos

- Dviprasmiškumas arba neaiškumas
 - Nerelevantiški argumentai:
 - Apeliacija į žmogų
 - Apeliacija į autoritetą
 - Apeliacija į nežinojimą
 - Apeliacija į minią
 - Faktų ignoravimas
 - Post hoc ergo propter hoc (abejotinas atvejis, klaidinga priežastis)
 - Skubotas apibendrinimas
 - Silpna analogija
-

Parašius darbą

Iš naujo peržiūrėkite, ar darbas:

- **Vientisas** – darbo dalys, skyriai aiškiai siejasi su pagrindine tema
 - **Rišlus** – parodantis loginius ryšius ir vidines sąsajas tarp dalių
 - **Nuoseklus** – jame nėra „minties šuolių“
 - **Užbaigtas** – tema atskleista ir nėra informacijos pertekliaus
 - **Tinkamai įformintas**
-

- Bilevičienė, T. ir Jonušauskas, S. (2013). *Atvirojo kodo programų taikymas rinkų tyrimuose*. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.
 - Bradbury, A. J. (2010). *Successful presentation skills*. 4th ed. London; Philadelphia (Pa.); New Delhi: Kogan Page.
 - Bubelis, R. ir Jakimenko, V. (2012). *Logika*. 1 D. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.
 - Dačiulytė, R., Jagminas, J. ir Nefas, S. (2013). *Kursinių, bakalaurinių ir magistrinių darbų rengimo metodiniai nurodymai*. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas. Prieiga per internetą: http://www.mruni.eu/mru_lt_dokumentai/institutai/vadybos_institutas/KURSINIU_BBD_MBD_METODINIAI%20NURODYMAI_PVF.pdf
 - Erentaitė, R. ir Žukauskienė, R. (2011). *Akademinio raštingumo pagrindai*. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.
 - Gibson, T., and Lipton, M. (2014). *Research, write, create: connecting scholarship and digital media*. Don Mills: Oxford University Press.
 - Grix, J. (2010). *The foundations of research*. 2nd ed. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
 - Rienecker, L. ir Jørgensen, P. S. (2003). *Kaip rašyti mokslinį darbą*. Vilnius: Aidai.
 - Rutkauskas, A. V., Plakys, V. ir Sūdžius, V. (2011). *Magistro mokslinis darbas: forma, struktūra ir procesas*. Vilnius: Technika.
 - Šarlauskienė, L. (2014). *Informacijos paieškos strategija*. Iš Tautkevičienė, G., Šarlauskienė, L. ir kt., *Naudojimasis elektroniniais mokslo informacijos ištekliais: mokomoji knyga* [interaktyvus] (p. 67-104). Vilnius. Prieiga per internetą: <http://www.lmba.lt/sites/default/files/2-modulis.pdf>
 - Van Emden, J., and Becker, L. (2010). *Presentation skills for students*. 2nd ed. Basingstoke; New York (N.Y.): Palgrave Macmillan.
 - VIKO - *Your guide to finding information and academic writing*. Prieiga per internetą: <http://www.ntnu.no/viko/english>
-

Mykolo Romerio
universitetas

Jūsų klausimai?

Albertas Olechnovičius
olex@mruni.eu